



Verlangen naar wijsheid. Moderne filosofie en ouder worden

(uitgeverij Damon, Best 1996).

Inhoud:

PROLOOG

1. Filosofie en filosoferen
 - 1.1. Filosofie als wijsbegeerte
 - 1.2. 'Oud en wijs'
 - 1.3. Oorsprong van het filosoferen
 - 1.4. Geschiedenis van de filosofie en het streven naar wijsheid
2. Moderne filosofie
 - 2.1. De begrippen 'modern' en 'moderniteit'
 - 2.2. Enkele kenmerken van de moderne filosofie
 - 2.3. Betekenis van moderne filosofie voor ouderen
 - 2.4. De vier vragen van Kant

DEEL I: 'WAT KAN IK WETEN?'

Hoofdstuk 1. Moderne filosofie en het ideaal van de wetenschappelijkheid

- 1.1. De geschiedenis van ons westerse weten
- 1.2. Kant en de vraag naar het weten
- 1.3. Van weten tot wetenschap
- 1.4. Het neopositivistisch denkklimaat van de twintigste eeuw: wetenschap versus filosofie
- 1.5. Weten, wetenschap en macht
- 1.6. Wetenschap en leven
- 1.7. Het niet-weten als hoogste wijsheid

Hoofdstuk 2. Wittgenstein en de grenzen van de taal

- 2.1. Van bewustzijnsfilosofie naar taalfilosofie
- 2.2. Taal en taalfilosofie
- 2.3. De levensloop van Wittgenstein
- 2.4. De ontwikkelingen in het filosofisch denken van Wittgenstein
- 2.5. De grenzen van de taal
- 2.6. Terugblik op de vraag 'wat kan ik weten'

DEEL II: 'WAT MOET IK DOEN?'

Hoofdstuk 3. Het utilisme als ethiek van de verzorgingsstaat

- 3.1. Ethiek en enkele verschillen in ethische benadering
- 3.2. Kant als keerpunt naar het ethisch denken van de twintigste eeuw
- 3.3. Het moderne utilisme als de belangrijkste ethische theorie van de verzorgingsstaat
- 3.4. De ethische problemen van de verzorgingsstaat

Hoofdstuk 4. Martha Nussbaum en de vraag 'Hoe te leven?'

- 4.1. 'Wat moet ik doen?' versus 'Hoe te leven?'



- 4.2. Beeld van leven en werken van Nussbaum
- 4.3. Hoofdlijnen in de ethische filosofie van Nussbaum
- 4.4. De huidige deugd-ethiek en het verwijt van relativisme
- 4.5. Pleidooi voor een praktische wijsheid
- 4.6. Terugblik op de vraag 'Wat moet ik doen?'

DEEL III: 'WAT MAG IK HOPEN?'

Hoofdstuk 5. Vooruitgangsgeloof en de zin van de geschiedenis

- 5.1. De taal van het vooruitgangsgedanken
- 5.2. Het antwoord van Kant
- 5.3. De wortels van het vooruitgangsgedanken en de zin van de geschiedenis

- 5.4. De geschiedenis van het vooruitgangsgeloof
- 5.5. Vraagtekens bij het vooruitgangsgeloof en de zin van de geschiedenis

Hoofdstuk 6. Lyotard, het postmodernisme en het koor van de meerstemmigheid

- 6.1. De begrippen 'postmodern' en 'postmodernisme'
- 6.2. De filosofische context
- 6.3. De filosofie van Lyotard
- 6.4. Twijfels over de visie van Lyotard op de zin van de geschiedenis
- 6.5. Terugblik op de vraag 'Wat mag ik hopen?'

DEEL IV: 'WIE BEN IK ZELF?'

Hoofdstuk 7. De verdwijning van het subject uit het centrum van de moderne filosofie

- 7.1. Enkele termen waarmee de mens wordt aangeduid
- 7.2. Het antwoord van Kant op de vraag: 'Wat is de mens?'
- 7.3. Het denkend subject als middelpunt van het moderne denken
- 7.4. Reacties op het denkende subject
- 7.5. Decentrering van het subject
- 7.6. Het taalsysteem en het eigen ik
- 7.7. Autobiografie en het zelf

Hoofdstuk 8. Charles Taylor over zelfverwerkelijking en authenticiteit

- 8.1. De ideeënwereld van Taylor
- 8.2. Taylor's kritiek op onze ik-gerichte cultuur
- 8.3. Het wezen van de menselijke identiteit
- 8.4. Bronnen van het moderne zelf
- 8.5. Crisis van het hedendaagse zelf en de remedie die Taylor voorschrijft
- 8.6. Discussie met en rond Taylor
- 8.7. Terugblik op de vraag 'Wie ben ik zelf?'

EPILOOG

1. Verlangen naar wijsheid
- 1.1. Filosofie als wijsbegeerte
- 1.2. Kijk op wijsheid
- 1.3. Mogelijke ideaalbeelden van iemand die 'oud en wijs' is



2. Het besef van eindigheid van ons leven
 - 2.1. De eindigheid als achtergrond bij de vragen van Kant
 - 2.2. Beleving van de menselijke eindigheid: vroeger en nu
 - 2.3. De tragiek van de eindigheid bij Dilthey
 - 2.4. Ouderen en hun beleving van de eindigheid
 - 2.5. Houding tegenover de eindigheid